

KÖZLEMÉNYEK

*

Beszámoló az ASMOSIA XIV konferenciáról •

Az archeometriai szempontból jelentős, nagymúltú, 1988-ban alapított ASMOSIA (Association for the Study of Marble and Other Stones In Antiquity) szervezet 14. konferenciáját 2025 szeptemberében rendezték meg Szlovénia fővárosában, Ljubljanában (ASMOSIA XIV, 2025). A konferenciasorozat 2-3 évenként kerül megrendezésre (ebben csak a COVID-időszak jelentett kivételt), Ljubljana Bécs-től (2022) vette át a stafétát. A Ljubljana-parti főváros nemcsak festői keretet adott a konferenciának (1. ábra), de római múltja – Emona városa – és műemlékei szakmai szempontból is kiváló háttérrel adtak a megrendezéshez. (2. ábra)

A 2025. szeptember 15-20. között lezajlott konferencia nagyjából a megszokott menetrendet követte: a Ljubljana Egyetem Jogi Karának épületében voltak a plenáris ülések hétfőtől péntekig, melyet

két poszter szekció, a hétfő esti icebreaker, a szerda délutáni választható szakmai kirándulások/séták és a csütörtök esti fogadás színesítették. Bár a konferencia hivatalosan péntek este zárult, a szombati napot a hagyományos egész napos kirándulás tölthette ki.

A szekciók öt fő téma köré csoportosultak:

- a márvány használatának régészeti kérdései,
- származásvizsgálati témák,
- a kőből készült műtárgyak felületi jelenségei (korrózió, pigmentek és festékek) vizsgálati és restaurálási szempontból
- származásvizsgálati technikák és módszerek, és az adatbázisok fejlesztésének kérdései
- és – hiszen alpesi országról van szó – egy külön szekció az alpi-dinári-pannon térség mészkövei és egyéb kőzetei lelőhelyeiről és antik fejtési technikáiról.

Ahogy a szekciókból is kiderül, de szokásos is, hogy a márványok származásvizsgálata, egykori kőfejtők, fejtési technikák, anyagvizsgálati módszerek képezték a fő hangsúlyt a programban, de más építő- és díszítőkövek eredetvizsgálata kapcsán is voltak előadások. A lefedett földrajzi terület is igen kiterjedt, a Mediterráneum és az egész egykori Római Birodalom a vizsgálatok célpontja. Jelen sorok szerzőjének különös öröme, hogy emellett általános témák, az adatbázisok fejlesztése, az adatintegráció és a F.A.I.R.-elv (findable, accessible, interoperable, reusable; ld. pl. Plomp et al. 2022), a nyílt tudomány (Open Science) egyik fontos alapelve is hangsúlyosan kerülhetett be a programba.

Elmondható, hogy a résztvevők valóban a világ minden tájáról érkeztek: a szokásos mediterrán és más európai országok mellett a tengerentúlról és a Közel-Keletről is voltak előadók (3. ábra). Az absztraktkötet (Djurić et al. 2025) mintegy 274 szerzőt és társszerzőt tüntet fel. A magyar részvétel ezúttal viszonylag szerény volt, a bemutatott két sokszerzős poszter mellett Polgár-Nyerges Anita (Polgár-Nyerges et al. 2025) és jelen sorok szerzője (Székely et al. 2025) tartott egy-egy előadást.

Székely Balázs

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem,
Geofizikai és Űrtudományi Tanszék, Budapest
HUN-REN Földfizikai és Űrtudományi
Kutatóintézet, Sopron
balazs.szekely@ttk.elte.hu

• doi: [10.55023/issn.1786-271X.2026-014](https://doi.org/10.55023/issn.1786-271X.2026-014)

1. ábra: Az ASMOSIA XIV konferenciának a festői Ljubljana adott otthont.

Fig. 1.: The picturesque city of Ljubljana hosted the ASMOSIA XIV conference.

2. ábra: Ljubljana (Emona) római emlékekben is bővelkedik. Itt a városi sétán az egykori római illemhely romjait is megtekinthették.

Fig. 2.: Ljubljana (Emona) is also rich in Roman ruins. During our walk through the city, we visited the ruins of what was once a Roman public toilet.

3. ábra: A világ minden tájáról érkezett nagyszámú közönség általában egyúttal előadói minőségben is jelen volt.

Fig. 3.: The large audience, which had come from all over the world, usually also participated as contributors.

Irodalom

ASMOSIA XIV (2025): <https://asmosia14.si/>

DJURIĆ, B., ZANIER, K., FERJAN, I. & KRAŠNA, A., eds. (2025): 14th International Conference of the Association for the Study of Marble and Other Stones in Antiquity (ASMOSIA XIV), Book of Abstracts, 164 pp.

POLGÁR-NYERGES, A., ZÖLDFÖLDI, J. & BAJNÓCZI, B. (2025): Archaeometric approach to identifying the provenance of marble decorative elements found in Aquincum (Budapest, Hungary) In: DJURIĆ, B., ZANIER, K., FERJAN, I. & KRAŠNA, A., eds., *14th International Conference of the Association for the Study of Marble and Other Stones in Antiquity (ASMOSIA XIV)*, Book of Abstracts, Ljubljana, 97–98.

PLOMP E., STANTIS C., JAMES, H.F., CHEUNG, C., SNOECK, C., KOOTKER, L., KHARABI, A., BORGES, C., MOREIRAS REYNAGA D.K., POSPIESZNY, Ł., FULMINANTE, F., STEVENS R., ALAICA, A.K., BECKER, A., DE ROCHEFORT, X., SALESSE, K. (2022): Editorial. The IsoArch initiative: Working towards an open and collaborative isotope data culture in bioarchaeology. *Data in Brief* **45** 108595, <https://doi.org/10.1016/j.dib.2022.108595>

SZÉKELY, B., ZÖLDFÖLDI, J. & HEGEDÜS, P. (2025): Introducing open science solutions in provenance determination of white marbles using multimethod techniques In: DJURIĆ, B., ZANIER, K., FERJAN, I. & KRAŠNA, A., eds., *14th International Conference of the Association for the Study of Marble and Other Stones in Antiquity (ASMOSIA XIV)*, Book of Abstracts, Ljubljana, 128–129.

Beszámoló a 17. Európai Régészeti Kerámia Konferenciáról •

A 17. EMAC-ra (European Meeting on Ancient Ceramics), a régészeti kerámiák régészeti-természettudományos vizsgálatával foglalkozó kutatók két évente megrendezett találkozására Bilbaoban 2025. szeptember 10–12. között került sor. A rendezvény főszervezője az Euskal Herriko Unibertsitatea/University of the Basque Country (EHU/UPV), házigazdája Javier Iñáñez volt. Helyszínül a Bizkaia Aretoa egyetemi konferenciaközpont modern épülete szolgált.

Az EMAC – a hagyományos formát követve – egyetlen plenáris szekcióban zajlott, az absztraktenyújtással megpályázott szóbeli előadásokból összeállítva. Emellett mindhárom napon poszterszekcióban kerültek bemutatásra a további pályamunkák. A száz főt megközelítő résztvevők összesen 56 szóbeli előadást és 39 posztert mutattak be.

A konferencia az alábbi tematikus egységekbe rendeződött: T1. *Raw material and provenance studies*. T2. *Greener and sustainable materials for ceramic conservation*. T3. *Experimental archaeology, ethnoarchaeometry and organic residue analyses*. T4. *Special topic: Portable and non-destructive analyses: use and development of portable and non-destructive technologies for archaeometric studies*. T5. *Digital and data-driven ceramic studies (e.g. AI, machine learning, big data, photogrammetry, etc.)*. T6. *Technology, production and dating: cross-cultural and technological innovations*. T7. *Theory and Methods*.

Az elsősorban a kerámiakutatás hagyományos (proveniencia, azaz nyersanyag eredet, illetve készítői technikai) témaköréhez tartozó vizsgálatokat bemutató előadások (T1+T6>70%) közül néhány kiemelésével azt hangsúlyozhatjuk, hogy a mintegy három évtizede kialakult módszertani megközelítés a világ minden táján hasonló és mára már bevett szokás a régészeti anyagok vizsgálatában. *Jaume Buxeda i Garrigós* et al. marokkói bronzkori kerámiák proveniencia vizsgálata során mind helyi, mind európai forráshoz köthető anyaghasználatot bizonyított. Neolit díszítéstechnikai vizsgálatokról számolt be *Valdis Bērziņš* a litvániai zsinórnyomatos kerámiák esetében (Bērziņš 2023). *Sonia Pujals*

• doi: [10.55023/issn.1786-271X.2026-015](https://doi.org/10.55023/issn.1786-271X.2026-015)